

ANEM

Asocijacija nezavisnih elektronskih medija
Association of Independent Electronic Media
Beograd, Marsala Birjuzova 13a, tel/fax: ++ 381 11 26 22 467, 32 86 355

Републичка радиодифузна агенција
Улица Васе Чарапића 2-4
11000 Београд

Београд, 25.02.2010.

За Горана Караџића, заменика председника Савета РРА

Поштовани,

Асоцијација независних електронских медија (АНЕМ) поздравља спремност Републичке радиодифузне агенције (РРА) да размотри своје Опште обавезујуће упутство о понашању емитера - Кодекс понашања емитера ("Службени гласник РС", бр. 63/2007), тако што ће га ускладити са важећим правним оквиром и узети при томе у обзир и оправдане примедбе емитера и њихових удружења.

Овим Вас подсећамо на део својих примедби:

I Уводне одредбе

1. Правни основ

Неспорно је постојање правног основа за доношење Кодекса понашања емитера из става 5. члана 12. Закона о радиодифузији. Мишљења смо да је сувишно на овом месту позивати се на даље одредбе Закона о радиодифузији, али да би било корисно позвати се на Уставне одредбе које јемче слободу мишљења и изражавања (члан 46), подстицање уважавања разлика (члан 48), слободу медија (члан 50), право на обавештеност (члан 51), као и на релевантне одредбе Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода, конкретно члан 10. (слобода изражавања) који се, између осталог, односи и на право свакога да прима информације и идеје без мешања јавне власти, под ограничењима прописаним законом и неопходним у демократском друштву; члан 8. (право на поштовање приватног и породичног живота); члан 9. (слобода мисли, савести и вероисповести) и члан 14. (забрана дискриминације), којим је уживање права и слобода предвиђених Конвенцијом зајемчено без дискриминације по било ком основу, као што су пол, раса, боја коже, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, национално или социјално порекло, веза с неком националном

мањином, имовно стање, рођење или други статус. Такође, верујемо да би било корисно позвати се и на одредбе ратификоване Европске конвенције о прекограничној телевизији (нпр. члан 5. - дужности држава уговорница са чијих се територија врши емитовање). На даље одредбе Закона о радиодифузији и других релевантних прописа сматрамо да би корисније било позвати се у упутствима која представљају њихову непосредну разраду.

2. Циљеви

Циљеви су несумњиво они који проистичу из начела регулисања односа у области радиодифузије дефинисаних чланом 3. Закона о радиодифузији.

II Општа обавезујућа упутства

1. Упутство које се односи на опште обавезе емитера

Мишљења смо да би сва појединачна упутства морала да имају форму у којој се:

- цитира пропис који представља правни основ упутства;
- кроз примере ближе упућује на начин на који ће Агенција тумачити пропис.

Конкретно, упутство које се односи на поштовање услова из дозволе, морала би да цитира одредбе члана 13. став 2. Закона о радиодифузији, у складу са којим је агенција дужна да се посебно стара о томе да емитери у свему поштују услове под којима им је дозвола издата, члана 39. став 3. у складу са којим се дозволом утврђују програмски и технички стандарди за производњу и емитовање програма, члана 61. став 1. тачка 8. у складу са којим непоштовање услова предвиђених дозволом за емитовање програма представља основ за покретање поступка и изрицање мере одузимања дозволе и друге релевантне одредбе. Тек након наведеног наводили би се примери који би ближе упућивали на начин на који Агенција тумачи пропис, односно да је смисао наведених одредби да је емитер дужан да поштује општи програмски концепт из конкурсне документације.

Слично важи и за обавезу идентификације, која сама по себи није спорна, али где недостаје позивање на одредбе члана 69. Закона о радиодифузији и чланова 26. до 28. Закона о јавном информисању, и указивање на прекршајну одредбу из члана 113. став 1. тачка 10. Закона о радиодифузији и члана 93. став 1. тачка 1. Закона о јавном информисању, док примери који би ближе упућивали на начин на који Агенција тумачи пропис, не би смели да предвиђају додатне обавезе у односу на законски основ. Исто важи и за упутство које се односи на квоте обавезне продукције.

Упутство које се односи на забрану партијске припадности нужно је темељно редефинисати. Програмска припадност политичким партијама, организацијама или коалицијама, чињеница је, коју је у пракси тешко или немогуће доказати. Зато сматрамо да би ова обавеза морала да се као на свој основ позове на одредбу члана 68. став 1. тачка 2. Закона о радиодифузији, као и на одредбу члана 106. истог

Закона, те да се укаже да ће Агенција емитером који није обезбедио слободно, потпуно и благовремено информисање грађана, односно који рекламира политичке организације ван предизборне кампање, сматрати онога који, нарочито у информативном или програму политичких актуелности, има дискриминаторски однос према легитимним и релевантним политичким и друштвеним ставовима, односно врши недозвољено прикривено рекламирање политичких организација.

2. Упутство које се тиче општих програмских стандарда у информативном програму и програму политичких актуелности

Као и у случају упутства које се односи на опште обавезе емитера и свих других упутстава, наша је генерална препорука да се увек цитира пропис који представља правни основ упутства, те да се тек након тога кроз примере ближе упућује на начин на који ће Агенција тумачити пропис, при чему тај начин не сме ићи мимо ограничења предвиђених законом и не сме наметати додатна ограничења мимо Уставом и ратификованим међународним уговорима предвиђених услова.

Конкретно, обавеза објективности садржана је у одредби члана 7. став 3. Европске конвенције о прекограничној телевизији, обавеза благовремености садржана је у одредби члана 68. став 1. тачка 2. Закона о радиодифузији, обавеза преношења саопштења хитне природе садржана је у одредби члана 68. став 1. тачка 3. Закона о радиодифузији, забрана позивања на дискриминацију произилази из одредби члана 8. став 2. тачка 3. и члана 21. Закона о радиодифузији итд.

3. Упутство које се односи на заштиту деце и омладине

Наша је генерална препорука да се увек цитира пропис који представља правни основ упутства (било да се ради о Закону о радиодифузији, Закону о јавном информисању, Европској конвенцији о прекограничној телевизији, Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица или којем другом пропису), те да се тек након тога кроз примере ближе упућује на начин на који ће Агенција тумачити пропис, при чему тај начин не сме ићи мимо ограничења предвиђених законом и не сме наметати додатна ограничења мимо Уставом и ратификованим међународним уговорима предвиђених услова.

4. Упутство које се односи на приказивање порока, криминала и узнемиравајућих појава

Наша генерална препорука о цитирању прописа који представља правни основ упутства стоји и овде. (за већину препорука садржаних у овом упутству, основ се може пронаћи у Закону о радиодифузији, Закону о јавном информисању или Европској конвенцији о прекограничној телевизији). Код упућивања на начин на који ће Агенција тумачити пропис, не сме се ићи мимо ограничења предвиђених

законом и не смеју се наметати додатна ограничења мимо Уставом и ратификованим међународним уговорима предвиђених услова.

5. Упутство које се односи на праћење истраге, садржај записника издвојених у кривично-судском поступку и заштиту идентитета службених лица која воде истрагу

У односу на наведено упутство, уз генералну препоруку о цитирању прописа који представља правни основ упутства, посебно Вас подећамо на садржај иницијативе за оцену уставности Београдског центра за људска права, копију Вам достављамо у прилогу. Сматрамо да делови упутства на које је указано иницијативом представљају минимум у коме би ово упутство било нужно изменити.

6. Упутство које се односи на третман религије и верске програме

И у односу на наведено упутство, такође уз генералну препоруку о цитирању прописа који представља правни основ упутства, још једном Вас подећамо на садржај иницијативе за оцену уставности Београдског центра за људска права, копију Вам достављамо у прилогу. Сматрамо да делови упутства на које је указано иницијативом представљају минимум у коме би и ово упутство било нужно изменити.

7. Упутство које се односи на приказивање програма који се односе на окултизам, паранормалне појаве и магију

Циљеви који се желе постићи овим упутством, а у складу са нашом генералном препоруком о цитирању прописа који представља правни основ упутства, проистичу из забране емитовања програма који злоупотребљавају лаковерност гледалаца или слушалаца предвиђене чланом 68. став 1. тачка 6. Закона о радиодифузији. Код упућивања на начин на који ће Агенција тумачити пропис, не сме се ићи мимо ограничења предвиђених законом и не смеју се наметати додатна ограничења мимо Уставом и ратификованим међународним уговорима предвиђених услова.

8. Упутство које се односи на приказивање порнографије, секса и голотиње

Стоје све наше генералне напомене. За препоруке садржане у овом упутству, основ се може пронаћи у Закону о радиодифузији (члан 68.) или Европској конвенцији о прекограничној телевизији (члан 7).

9. Упутство које се односи на заштиту приватности

Стоје све наше генералне напомене. За поједине препоруке садржане у овом упутству, основ се може пронаћи у Закону о јавном информисању (члан 43. и други), Европској конвенцији о прекограничној телевизији (члан 7.), Закону о заштити података о личности (члан 29) и други. Забрана емитовања материјала прибављених незаконитим средствима не сме бити исључива, односно не сме остављати простор за тумачење супротно одредби члана 4. став 2. Закона о Јавном информисању.

10.Упутство које се односи на употребу језика у програмима радија и телевизије

Стоје све наше генералне напомене. Код упућивања на начин на који ће Агенција тумачити пропис, не сме се ићи мимо захтева и ограничења предвиђених законом.

11.Упутство које се односи на аудио и визуелни аспект садржаја програма

Стоје све наше генералне напомене. Нисмо, међутим, сигурни да се за све препоруке садржане у овом упутству, основ може пронаћи у закону или ратификованим међународним уговорима.

12.Упутство које се односи на праћење избора и референдума

Стоје све наше генералне напомене. Код упућивања на начин на који ће Агенција тумачити пропис, не сме се ићи мимо захтева и ограничења предвиђених законом.

13.Упутство које се односи на ауторска и сродна права, рекламе, спонзорства и плаћене термине

Стоје све наше генералне напомене. Код упућивања на начин на који ће Агенција тумачити пропис, не сме се ићи мимо захтева и ограничења предвиђених законом.

14.Спровођење Упутства (Кодекса)

Позивање на чињеницу да је непоступање по обавезујућем упутству основ за изрицање мера опомене и упозорења емитеру, а непоступање по општем обавезујућем упутству је основ за изрицање свих врста мера које Агенција може предузимати, само по себи није спорно. Треба размишљати о томе да се на овом месту у Кодексу укаже и на друга правна средства поредвиђена законом, те да ће у случајевима у којима је за исту ствар предвиђена кривична или прекршајна одговорност, или одговорност за накнаду штете, Агенција само изузетно, у случају грубе или поновљене повреде, исте третирати и као основ за изрицање свих врста мера које Агенција може предузимати, односно да ће се руководити захтевима сразмерности (неопходности у демократском друштву) из члана 10. Став 2. Европске конвенције, односно члана 20. Устава Републике Србије, којим је предвиђено да су при ограничавању људских права, сви државни органи дужни да воде рачуна о суштини права које се ограничава, важности сврхе ограничења,

природи и обиму ограничења, односу ограничења са сврхом ограничења и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права.

Достављајући Вам овај допис, предлажемо да што скорије **одржимо заједнички састанак**, како бисмо вам појаснили све наше предлоге. Истовремено, изражавамо пуну спремност АНЕМ-а да сарађује са РРА на конкретној разради овде наведених сугестија и препорука на изради новог, односно суштински другачијег и за емитере, али и шире, друштвено прихватљивог кодекса понашања емитера.

С поштовањем,

Саша Мирковић,
Председник АНЕМ-а